

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy negyedévre 1 forint
Félévre 2 forint
Megjelen minden vasárnap reggel.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓH. VATAL:
Csongrád, magtár-utca 41.
hová az előfizetési- és hirdetési díjak, valamint a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.

Czukorgyár Csongrádon.

Csongrád, 1891. február 28.

Folyó évi 6-ik számunk ujdonsági rovatában röviden jelentettük, hogy a többszörös milliomas báró Bleichróder ezég egyik ügynökét leküldötte hozzánk, hogy szemléljen ki alkalmas helyet egy czukorgyár létesítésére; s hogy az ügynök e célra legalkalmasabb helyül a vágóhid melletti tért szemlélte ki.

A Szentesen megjelenő „Csongrádmegye,” folyó évi 15. számának „Czukorgyár Szentesen,” című cikkében reproducálván a fenti ujdonságunkat, azt jónak látta nyomban a következő észrevételeivel kísérni; lássuk szóról-szóra a mint következik:

„Igazán rég érzett öröm fogta el lelkünket e kurta hireskének az olvasására és megvalljuk egészen őszintén, egy kis rosszindulata csongrádiak irányában; mert csak annak nevezhetjük azt az érzést és indulatot, mely arra késztet, ösztönöz, hogy megelőzzük őket és a tervezett gyárat elhódítsuk „Szentesnek.”

Tisztelt kollega ur, mi akar ez lenni?

Valóban rosszindulat fogta lelkét irányunkban s elakarja hódítani a czukorgyárat Szentesnek?

Ugyan, ugy-e?

Kollega ur! A mit ön beszél az még nem azt jelenti előttünk, hogy a mi tisztelt szomszédjaink, a szentesiek is ugyanazt vallják; — ha önt a kaján irigység fogja el, annak még gondolatára is, hogy Csongrádon czukorgyár állíttassék fel s ha ön, mint elég meggondolatlanul, de ünnepélyesen kijelenteni bátor volt, hogy irányunkban rosszindulattal viseltetik, abból még nem az következik, miszerint szentesi

szomszédaink is irigykednek reánk s rosszindulattal viseltetnek irányunkban.

Kollega ur ön juttatta eszünkbe egy vers ama töredékét:

Játszotad már játékidat
Kedves gyermek hamar játszotad el.

Ön tetszeleghet önmagának azzal, hogy Szentes város culturalis és aragi, de még biztonsági állapotának megteremtésében is része van, de erre válaszuk csupán az lehet: Beszélhetsz jó vitéz, senki sem hallgat meg!

És ne higye az igen tisztelt kollega ur, miszerint e helyütt arra még csak gondolnánk is, hogy „Ki sem hallgatva már is elítélve“:

De igen is arra, hogy az ön által lapjában oly fennen hangoztatott rosszindulat és irigység nem a szentesi szomszédaink közérzületének nyilvánulása, de az ön agyában szülemlett, mu mus melytől azonban nem félünk.

A t. kollega ur azzal is vádol bennünket, hogy nem ismerjük a gyémánt értékét. — Erre nézve válaszuk az; hogy „sokszor csak a külső ruha, szép ábrázat, a benne lakót nézd . . . ne a házat!

Mi nem hogy az aranyat nem ismernénk, de sőt még azt is tudjuk, hogy a mi fénylik az még nem következik, hogy arany legyen, mert eszünk és érzekeink felfognak minden tárgyat éstüneményt.

Végre azon kihívó állítására nézve, hogy „Ilyen tárgyról, ilyen kurtán csak az irhat, a ki előtt csak az a fő, hogy tele legyen a lap“ — arra válaszuk csak az lehet, hogy hova tette ön az eszét, avagy meggondolta-e azt, amit papirra tett. Ön előtt az lap-töltelék, ha vaiamit négy sorban megírunk a helyett, hogy ugyan azon tárgyról hasábokat tölthetnénk be.

Hol ebben a logica!

Kedves kollega a mellett, hogy ön sötét szemüvegen keresztül spektálja a világot, s a mellett, hogy ön még rossz indultait is produkálja ráadásul nem resteli tollát vérbe mártani sem,

Pedig ezt nem kívánja a zsur-nalistika.

Ön úgy járt most, mint az, ki márvány táblára lövöldöz, s a helyett, hogy golyója célpontján hagyná nyomát, önmagát lövi agyon.

Sokat, épületest irhattunk volna, biz a czukorgyár felállítás még-többet a czukorrépa termelésről, de ezt nem tehetük azon okon, mert felelős szerkesztőnk már lapunk zártakor értekezett nevezett ezég ügynökével, s azon oly anynyira megrótt cikkünket is csak egy hirt ujdonsági rovatunkból kiküszöböltünk. Pedig arra még visszaakartunk térni, s ezt talán feltételezi ön lapunkról, mely pártérdek nélkül dolgozik s egyedüli célja a közügyet szolgálni.

A kollega ur ez alkalomból meg is ragad minden szalmaszálat, hadanáz, kapadozik, de ne feledje el, hogyha ön most ébredt fel, mi már régen felkeltünk.

Ime itt álljon egy 1888. év telén kelt jelentés, melyet a csongrádi gazdaközönség által kiküldött ifj. Tekulics János bíró, Borbás Mihály jegyző és Greskovics Pál képviselő nyújtottak be a czukorgyár felállítására, s illetve a czukorrépa termesztés iránt.

Tisztelt birtokos közönség!

Midőn Csongrádon egy czukorgyár felállítását s ezzel kapcsolatosan annak létesíthetőségét biztosító répatermelés ügyét a tiszai védmunkálatoknál működő Ordody Lajos mérnök ur megpendíteni s annak létrejövetele következtén a különben is nem a legvirágzóbb, de mondhatni majdnem kétségbeejtő közgazdaságunk előmozdítását felkarolni szives volt, ez érdemben egybehívott gyűlésen elismertett ugyan

a répatermelés szükséges volta, de miután közönségünk a cukorgyártásra alkalmas répatermeléssel ismeretes nem volt, a termelés kötelezettségétől mintegy visszariadva határozott álláspontot elfoglalni nem bátorkodott. — Hogy azonban közgazdaságunkban méltó helyet elfoglaló répatermelés ügyét a nagy közönség előtt megismertessük a kínálkozó alkalmat felhasználva, a közönségünk érdekében jónak találtuk Magyarországon egyik cukorgyártási helyén a répatermelés módzatairól alapos tudomást szerezni, így történt azután, hogy f. évi február hó 14-én alóírottak Komárommegyébe kebeleztetett Ács község közvetlen közelében levő s magán birtokos tulajdonát képező répacukorgyárhoz elutaztunk, az ottani gyár tiszteletreméltó pénztárnokának szives utbaigazításából a következőket van szerencsénk a tisztelt birtokos közönség szives tudomására hozni:

Ács községe Magyarországon északnyugoti részén Komárommegye nyugoti oldalán Rév-Komárom város és Uj-Szőny községétől mintegy három negyed órányira fekszik, szürkés-barna színű kötött talaja erősen dombos s a répa cukorgyár 1400 hold földdel együtt herczeg Lichtenstein őcczellentiája magán tulajdona lévén, a mely ez idő szerint bérbe van adva, — a répatermelés mult évben a környék birtokosai által 2400 holdon eszközöltetett s ültetése az éghajlat zordonsága következtén csak ápril utolján és május elején eszközöltetik, és pedig a répatermelésre szükséges magot kötelesek a termesztők a gyártól venni, hol az a beszerzési áron és pedig kilógrként 28 krért kapható, a magmennyiségért járó összeg azonban csak a leszámolás alkalmával hozatik levonásba.

Ha az első ültetés elemi csapások, vagy férgek által elpusztittatik, a második vetéshez szükséges magot a gyár ingyen adja, minden termelőnek.

Uj törésű, valamint friss trágyázású vagy vizenyős és lapályos földekben a répatermelés tilos.

A répa földek okszerű művelete a kellő időben eszközözendő kapálás és ritkítás a termesztők kötelességévé lévén téve, fentartván azonban magának a gyári igazgatóság ugy ezen, valamint a vetési munkálatok elleni jogát.

Ezen feltételek szoros megtartása mellett minden termelő, minden 1000 négyszög ölnyi répával beültetett hold földre az első kapálás befejezte után a gyártól 10 frt előleget kaphat, mely előleg az első ültetésre kiszolgáltattott mag árával együttesen vonatik le a beszállított és a gyár által átvett répa árából.

A répaszedés ideje a gyári igazgatóság által határozatik meg, mely normális időjárás mellett rendszerint a termelési év október havában eszközöltetik; miért is azon répa mennyiség, mely a meghatározandó idő előtt szedetett fel, a gyár részéről át nem vétetik.

Kötelezve vannak a termelők a kiszedett répát, melyet előbb a föld és egyéb reátapadt részekről megtisztítani, a levélkoronát pedig egyetlen keresztmetszéssel le kell vágni — ez azonban a termelő tulajdona lévén, mint jószágtakarmány a termelő által értékesíthető, az akként megtisztított répa 3—5 métermázsányi kupokba összehalmozva fagy elleni megőrzés végett legalább 10 cmtr vastagságú földréteggel befedendő.

Az így kezelt cukorrépa a gyári igazgatóság által meghatározandó időtől a gyártási idény bezártáig, vagyis október 1-től másik év február elejéig a gyári mérlegen eszközöltetik, s az e módon átvett répáért kisebb termesztőknek métermázsánként 80 krt és az átvett répa mennyiség után 10 százalék törkölyt fizet; azon termelőkkel, kik legalább 1200 négy-

szög ölnyi 5 holdat természetnek, — azaz törköly mennyisége és átvételi időre nézve külön egyezség is kötöttik.

A gyári pénztárnok felvilágosítása nyomán tisztelettel jelezzük, hogy az Ácsi cukorgyár környékén a legsilányabb terméskor 1200 négyszög öles holdakra 70 métrm. cukorrépa esik, míg a lefolyt évben jó, közép terméssel 1200 négyszög öles holdankint 150 mtm. cukorrépát termelt s kedvező időjárás esetén pedig 1200 négyszög öles holdon 200 mm. répa is szokott teremni, melyből — közép termést véve — levonva a munkálatási költséget, 1200 négyszög öles holdra tiszta nyereség gyanánt 100 frt esik.

A répa törköly használatát illetőleg tisztelettel hozzuk a tisztelt közönség tudomására, miszerint a gyár igazgatóságától métermázsánként 15 krért nyerhető a hizó marhák részére répa törköly, — a mely árpa-szalma-szeccskával vegyítve s megfűlesztve kellemes táplálékot nyújt a hizó állatoknak, melynek kitünő bizonyosságul szolgáltat az is, hogy a nevezett cukorgyárban darabonként 9—11 mtr. m.-nyira kihizott szarvasmarhák vannak.

Ezek előre bocsajtása után szerény nézetünk szerint Csongrádváros határa szelidebb éghajlatú s talaja dusabb termést ígérő lévén, figyelemmel arra, hogy az esetleg felállítandó cukorgyár működése alkalmával szarvasmarhák hizalása tetemesen olcsóbb áron beszerezhető tápanyaggal lesz eszközölhető, — figyelemmel továbbá arra is, hogy 1200 négyszög öles holdankint, — jó közép termést véve — Csongrádon 150 métrm. cukorrépa teremhet, — melyből levonva a munkálatási költséget és egyéb kiadásokat, — métermázsánként 80 kr. egységi ár mellett is a tiszta nyereség 100 fitra irányozható elő.

Midőn tehát jelentésünket dióhéjba

TÁRCSA.

Hírek a liliputi országból.

Közlő: Krébecz József.

— A „Tiszavidék” eredeti tárczája. —

Nagy baj van a mi kis államunkban! Szomorú hírek hirmondójaként kell megjelenem önök előtt. Liliputi ország veszélyben van.

Hol, merre van ez a birodalom? Kérlek olvasóim. Hasztalan keresik a térkép bármely sarkán, még annyira nincs fölfödözve a nyilvánosságuk, hogy ott is föllelnék, hanem szabad legyen e lapok f. évi 6. számára föl hívni a szives olvasók figyelmét, ottan „egy minta kis államot találnak: ez a Liliputi ország Szabad legyen kérem, hogy a nevezett számot sziveskedjenek megtartani, mert a Liliputi birodalom ismeretének — úgy földrajzilag, mint politikailag — quintessentiája ott le van rakva s a további hírek megértéséhez annak figyelmes — esetleg többszöri — átolvasása nagy könnyebbséget szerez, sőt én is mint alapot fogom tekinteni s jövőendő közleményeimet arra építeni.

Tehát Liliputi ország veszélyben van!

Nem csoda. Ez az irtózatossá telt megviseli a nagy országokat is. Bécs, Budapest fűtő anyag híján didereg. Még az a szerencséje pl. szép Budapestnek, hogy a

soroksári szép kenyerek mindennap bevándorolnak hozzája. Hejh! de Liliputi országnak nincs ám Soroksárja. Innen ütött be az élethalál veszedelem.

Igen, mert ilyen kegyetlen télre a liliputi lakók sem számítottak, vagy ha számítottak volna is, a mult nyár nem veteledhetett bőség tekintetében a tél szükségével, avagy maga az ember szükítette meg élestarukat annyira, hogy im, most ijesztő léptekkel közeleg az éhhalál, hogy kerülhetlenül martalékává tegye a legkínosabb kimulásnak a szegény népet.

Hanem ezt nem engedheti meg a nagy protektor — a méhészt — már csak önzésből sem, mert a liliputaiak kimulása ő neki is kész vaszteség.

Csinálni kell tehát nekik — Soroksárt, hogy legyen miből táplálkoznok. Táplálni kell szegénysorsu kis államaikat.

Ugyanezért ne szalajtsa el egy méhésztársam se a legközelebbi verőfényes déltájt, hogy bepillantson törzseinek lakásaiba, még a közép-erős családokhoz is, mert mennél nagyobb foku és hosszúságú a tél hidegje, annál több a mézfogyasztás, mivel az emésztés fokozása által erősbülő testmeleg által állítják elő azon hőfokot, mely őket a megfagyás ellen biztosítja; ebből tehát világosan érthető: mennél népesebb a törzs, s mennél nagyobb a mézkészlete. annál erősebb telet kibír; más

szóval, annál kevésbé kell az elveszéstől féltetni; sőt a gazdag törzseknek egyáltalán bármily tél keménysége sem képes megviselni, az ilyeneket a szabad ég alatt is bátran telettethetni, ha egyéb okok mást nem ajánlanának.

De többféle okok miatt nem mindig áll rendelkezésére a méhésztnek olyan álmány, melynek minden egyes törzse egyforma erős volna — bár erre czéltudatosan törekedni kell, de ez inkább az új, mozgó szerkezetű kaptároknál érhető el; még a zsupkasok az uralkodók számban — akadnak tehát szegényes törzsek, melyeket, — ha eddig kibírták is — el hagyni veszni valóságos bűn volna; annál is inkább mert sem nagy költség, sem sok fáradság nem kell megmentésükhöz.

Hallottam ugyan olyan véleményt, hogy ilyen törzseknek etetés mellett is el kell pusztulniok. Ez épen ugyanaz az állítás, mintha azt mondanám, hogy szegény embernek, ha kalácsot adunk is öhen kell vesznie, holott tudva való, hogy a kukoricza kenyér is elég — ha van — az éhhalál elijesztésére. Nem állítom, hogy ezek a gyenge törzsek elérik azt, mint egy erős törzs, mert csak igen kedvező körülmények között fognak rajzásra kifejldődni, de jövőre legalább pompás teletők lehetnek; ha elvesznek, ez a méhészt gondatlanságának, vagy ismeret hiányának tudandó be. Lehet ugyan még egy ok, ha a királynő a téli

foglalva előterjeszteni szerencsénk van, megjegyezni kívánjuk még azon körülményt is, hogy a répa ültetése és termelési módja egy és ugyanaz lévén — a vidékünkön termelni szokott takarmányrépával s távol legyen tőlünk minden utógondolat, midőn a legérettebb megfontolással és lelkiismeretességgel ajánljuk azt, hogy e város tisztelt közönsége ragadja meg a kínálkozó alkalmat, karolja fel a répatermesztés ügyét és legyen meggyőződve arról, miszerint az áldás az Istennél a munka, kitartás és szorgalom pedig az emberek kezében van a kitartó munka s a megkívántató szorgalom után reményelhetjük, mikép a valóban szomorú anyagi helyzetünkön azáltal, biztosan segítve leend; s mig ez által lehetővé fog tétetni az, hogy egy cukorgyár építtessék városunkban, mely mig egyrészt több száz szegény embernek nyújt kenyeret, másrészt pedig az oly hatalmas pénzforgalom központjává leend hivatva lenni; mely gazdaságainknak hatalmas emeltyűjévé vállván, rövid idő multán bizton érezhetjük anyagi helyzetünk jobbra fordultát.

*

Eddig a jelentés.

De az üdvös actióba lépés elmaradt, el pedig azért, mert a pártszenvédelek azt meghiusították. De most reméljük, hogy közönségünk befogja látni, hogy termőföldjeinek eddigi használata csak a tönk szélére juttatta s igyekezni fog kapván kapni ezen alkalmon, mert nem kell itt egyéb, mint egy kis vállalkozási szellem s az áldás önként megterem.

Azért fogjunk kezét egy áldásos célért!

Termeljünk cukorrépat, te-

gyük lehetővé egy oly cukorgyár felállítását, mely mig egyrészt számos embertársunknak fog kenyeret biztosítani, másrészt oly pénzforgalmat teremt, mely lehetővé fogja tenni azt, hogy e, különböző elemi csapások által csaknem a végszükségre jutott község anyagi helyzete napról-napra szemmel láthatólag javulni fog, a mi azután a kor és kulturális követelményeknek kielégíthetőségét is eredményezdi.

*

„Csongrádmegye“ t. szerkesztője és k. kollegánk ide figyeljen esütkön vagyunk s valamint, hogy a következetesség s városunk érdekét szem előtt tartani meg nem szünnünk, ugy az ön szunyogcsipésétől is — melyekre egyébként mit sem adunk — vértézve vagyunk. Irhatunk e themárolsokat, üdvöset, de csak ugy és akkor, a hogy szükséges és a mikor alkalmasnak mutatkozik.

A serházzugi kis rét telekkönyveztetése.

Birtokosságunk február hó 22-én gyűlést tartott, melynek célja volt: a serházzugi rét-illeték telekkönyveztetése feletti kérdés eldöntése s a csongrád-sövényházi belvizszabályozó és ármentesítő társulat által kisajátított terület árának meghatározása.

Nem épen érdeknélküli dolog

volt az, mert ma a serházzugi réteink ára versenyzik — jobbminőségű szántóföldeink árával, tekintettel kitünő talaja és kedvező fekvésére s ha állandósítva lesz, az még értékét emelni fogja.

A telekkönyveztetés eszméjét egyhangulag elfogadták, de annak mikor történése felett t. i., hogy a jelen felosztás szerint, vagy pedig egy újabb felosztás eszközlésével tétessék az meg, közmegegyezésre jutni nem tudtak.

Réti Ferencz birtokossági elnök javaslata, a birtokosok egyrésztével, — az elsőre irányul, mig a másik fél az új felosztást kívánja.

Hogy melyik lenne helyesebb, azt egy gondolatra megítélni bizony bajos.

Mindkettőnek meg van a maga előnye s vele együtt hátránya is.

Ha a régi felosztás szerint történik a telekkönyvezés, akkor azon birtokosok nézik rossz szemmel, kiknek illetékek ma nem jó helyen fekszik; mig ha új felosztás utján, akkor azok részéről találunk ellenvetésre kiknek jelenleg jófekvésű járandóságuk van.

Ha új felosztás utján történik a telekkönyveztetés és megengedik a tagosítást, akkor azok részére dől jól a dolog, kiknek ma már több helyen vannak nyilasaik, mert azáltal, hogy járandóságukat egy tagban kapják, emelkedik annak értéke is.

De ezzel szemben megeshetik

időszakban vesz el, de ez ugyanazt a vést hozza a legerősebb törzsre is; ámbár a méhészet néven neveznek — ezen is tud segíteni, de ez most nem tartozik értekezésem keretébe.

Hogy tehát gyenge méhtörzseink megmentésénél miként járjunk el sikeresen, két dolgot kell tisztába hoznom: 1. Mivel, 2. miként etessünk?!

Mivel etessünk?!

Semmiestre sem sült-csirkével! (Ezt komoly képpel mondom!) Az először is drága, másodsor még azt a szolgálatot sem teszi, amit a — kukoricza kenyér.

A méhek részére legtermészetesebb tápanyag az önkészítette eledel — a méz, hacsak lehetséges tehát ezzel etessünk. Azonban ajánlatos a mézet vízzel higitva és melegítve adni, annyira lehítve, hogy meleg ugyan, de forró ne legyen.

Méz hiányában fehér cukorból készítenk szörpöt; egy kilogramm cukorhoz egy liter vizet vévén s azt lassu tűzön jól felforraltjuk, szintén langyos melegen adjuk törzseinknek.

Egyéb mézpótló szerekről most nem szólok, részint mert tapasztalásból nem szólhatok, részint pedig mivel a szükségből való etetésnél egyebeket szükségesnek nem talállok.

Hogyan etessünk?!

Az általam próbált, legczélszerűbbnek és legkönnyebbnek talált módszer a

következő: a fölségelendő törzset vigyük meleg szobába s tegyük egy karosszékre, melyre már előbb egy megfelelő nagyságu ruhát terítettünk s arra egy közönséges u. n. paraszt-tányér föntírt módon elkészített tápanyagot tettünk; a tányér azonban fölpáczolandó oly magasságra, hogy széle a ráborított kas lépeinek szélét érje, ha kicsit töri is azt, nem baj. A tányérban lévő tápanyagra azonban rakjuk elhasogatott nád darabkákat oly sűrűn, hogy azt befedje, nehogy méheink befuladjanak. Végül a ruhát a kason körül fölemelvén jó erősen kössük körül, hogy a legkisebb nyílás se maradjon, mert különben kis állataink tavaszt érezvén, csakhamar megtöltik szobánkat, hol el is vesznek.

A nép erőssége szerint 24—48 óra alatt föl lesz a betett tápanyag hordva ami 10—14 napra megmentett bennünket az etetés gondjaitól, amikor újból ismételjük addig, mig teljesen biztosak vagyunk, hogy kívülről is elegendőképp táplálhatják magukat; de az idő esetleges rosszra fordultával, ne sajnáljuk a fáradságot segíteni szegényeinket, mert különben kárba veszhet eddigi fáradságunk is.

Az ismét kivívésnél figyelembe ajánlom, hogy a melegsobában ne bolygassuk meg állatainkat hanem a székek együtt vigyük minél hűvösebb, hidegebb helyre s hagyjuk ott, mig a hideget átérzik és felhuzódnak egy rakásra (mit a beállott tel-

jes csendből észrevehetünk) s akkor tegyük helyére a kast.

Egyéb módszert nem ajánlok, sőt attól óvnom kell mindenkit, hogy a lépekre való csurgatással etessen, mert a méhekre is cseppen s a letisztításnál szárnyaik tönkre lesznek téve.

A mozgó szerkezetű álló kaptároknaál színmézzel helyben etethetjük méheinket, ha a közép fűdél deszkán tenyérnyi nagyságu nyílás van már e célra hagyva. Széles száju nem nagy (régí meszelyes legalkalmasabb) befőttes üvegbe mézet öntvén 2—3-szoros fehér ruhával bekötjük s szájjával lefelé a nyílásba állítjuk, de jól körül véve ruhával, hogy méheink a fölső szakaszba át ne jöhessenek. Erre én vas-tagpapirt is szoktam használni, mely a fedél deszka nyílását jól befedi s melybe csak akkora nyílást metszek, hogy az szorosan az üvegre legyen húzható, akár a — kaloda. Ha az üvegből a méz kifogy, ismét megtöltjük.

Gyengébb, de életképes törzseinknél etetés által a fiasítás előbbi szaporítását is elérhetjük, ami szintén nagy nyereség. Mindezekről bővebben, valamint egyéb részletekről is, szólani terünk nem enged, de ezt is elégnék tartom. (Hosszuak talán hosszú is — olvasni.)

Reményem újabb találkozásunkkor vigabb, örvendetesebb dolgokról adhatok hírt Liliput országából!

az. hogy jobbtehetségű birtokosaink összevásárolják a serházuzzi rét illeteket — s ha a sorshuzás találja, lehet, hogy kiterjedő birtokuk a rét javarészét elfoglalja — míg azok, kiknek egy-két házrész járandóságuk van, beleesnek valamely érbe.

Ellenben, ha jelen helyzetben, telekkönyvezik, az előbb mondotak megtörténni nem fognak.

Másodizben a kisajátítási ár meghatározása került szőnyegre s a társulat által ajánlott 5000 frt elfogadtatott.

Harmadizben ennek hova fordítása jött szóba. Tudjuk azt, miszerint jelenleg a serházuzzi rétbe a birtokosságnak semmi-nemű átjárója nincs.

Eddigélé igaz, hogy a társulat töltését használtuk, de az a kérdés, vajjon megengedik-e ezt továbbra is!

Bizton mondhatjuk: nem.

Igen helyesen lett tehát az az olv megpendítve; hogy építsen a birtokosság egy töltést, esetleg egy hidat azon összegből, melyet neki a társulat fog fizetni.

Ez az eszme többeknek tetszet is, de azon esetben, ha a telekkönyvezése jelen állapotban ejtetik meg.

És pedig azért, mert ha újra osztodik fel, akkor ismét felmerül a felosztási-költség s megeshetik, hogy az 5000 frt tőkét elnyeli s azt nyerjük vele, hogy: sem pénz, sem posztó.

Visszatérve tehát arra, mely szerint a választás a két eszme közül igen bajos, mi mégis az első t. i. Réti Ferencz birtokossági elnök s felei azon javaslatát ajánljuk elfogadásra, mely szerint a telekkönyvezés a jelen felosztás szerint ejtessék meg s a nyert összegben pedig egy átvezető töltés építtessék.

UJDONSÁGOK.

Csongrád, márczius 1.

— **Ünnepélyes istenitisztelek.** Gyámszt-jelentő zászlókat lengetett a szél február hó 26-án templomunk tornyán — oldalt a gyásztkifejező s közepén a nemzet színeiből alkotó zászló fekete szalaggal, — mely gyönyörűen fejezte ki, hogy a halott az egész nemzeté volt. Az egész országban f. évi január hó 23-án tartatott elhunyt Simor János bibornok, esztergomi érsek, az apostoli szentszék született követe, a római szent birodalmi herceg — a magyar kathlikus egyház nagy halottjának lelki-üdveért, a könyörgő istenitisztelek. — Jelen volt az ünnepélyes istenitiszteleken

az előjáróság, a tanítói-kar, a pénzügy-örök, a polgári iskola növendékei s mellettök a hívők sokasága zengett éneket s mondott imát egyháza legfőbb papjának lelkiüdveért. — Üdv lelkének s béke hamvai felett.

— **Közérdekű felolvasás.** Dr. Csongrádi Gábor jogtudor ur folyó hó 8-án vagyis vasárnap délután fél 4 órakor a helybeli polgári kör disztermében közérdekű s igen fontos felolvasást fog tartani az adóról. — Tekintettel arra, hogy adóval ugyis tulterhelve vagyunk, nagyon helyén valónak látjuk, ha ezen thema megvilágíttatik s mindazok előadatnak róla, hogy mit, mikor és hogy kell tenni, hogy csupán attól adózzunk, ami adótárgy s úgy adózzunk, amint azt illeti. — A midőn tehát szívünkben üdvözljük nevezett jogtudor urat a közönségünk javát czélzó ezen igazán szép és nemes tetteért; egyben felhívjuk adózó polgárainkat, miszerint a felolvasásra minél számosabban megjelenjenek. — Nincs itt szó pártkérdestről, de egyedüli czél polgáraink javára valamit tenni, ugyanazért a kör ajtaja mindenki előtt tárva leend.

— **A csongrádi temető kérdése.** A mult héten tartott vármegyei köztörvényhatósági közgyűlés egyik fontos s reánk nézve érdekes tárgya volt a temető kérdése. Hegyi Antal plebános ugyanis megfelebbezte a községi képviselőtestületnek azon határozatát, mely szerint a temető tulajdonjogát az egyháznak át nem engedi, de utasítja a plebánost, hogy ittléte óta befolyt temetői jövedelmével számoljon be. — A közgyűlés dr. Cicatricis Lajos főszolgabíró urat küldte ki ez ügybeni vizsgálat megejtésére. — Nagy és általános derűtséget idézett elő Greskovics Pál virilis képviselőjének ez ügy tárgyalása alkalmával tett azon kijelentése, hogy a putrit is elakarja a pap pusztitani, pedig az ott lakó sok lélek — legnagyobb részt cigányok a parochián el nem férnek. — A temető tulajdonjogát át nem adjuk. E tárggyal jövő számunkban bővebben foglalkozunk.

— **Tisztujtás a helybeli polgári körben.** A február hó 22-én tartott közgyűlés egyhangulag elnökké Szvoboda Ferenczet, alelnökké a leköszönt Cs. Forgó József helyébe Eszes Mátyást, jegyzővé Boda Mártont, pénztárnok és rendezővé Kraxner Dezsőt, könyvtárnokká pedig Bernitzky Illést választotta meg.

— **Halálozás.** Cs e m e g i Ignác nyugalmazott őrnagy f. évi február hó 28-án, déli 12 órakor, élte 67-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. — Béke poraira.

— **Jegyzőválasztás.** A Kisteleken megürült I-só jegyzői állásra ez ideig 3 pályázó és pedig Egresi Péter, Orosz János és Tekulics Sándor adta be pályázati kérvényét. A mint az előjelekből itélni lehet Tekulics Sándor megválasztása bizonyos.

— **Szinészet.** Veszprémi Jenő, az előnyösen ismert szinigazgató, ki a mult nyáron egy consortium élén — szép sikerrel működött városunkban szintársulatával s ki 34 tagból álló társulatával ez idő szerint Iglón tart előadásokat, a nyár folya-

mán 32 színelőadást óhajtván városunkban tartani, a főszolgabírótságot a helytartósági engedély kinyerése iránt már meg is kereste.

— **Párbajozó hírlapírók.** T a r y István csász. és kir. tartalékos hadnagy, a „Csongrádi Lap“ társ-szerkesztője és S i m a Ferencz, a „Szentesi Lap“ szerkesztője tegnapelőtt délután Szentesen pisztoly-párbajt vívtak. Tary István segédei dr. Cicatricis Lajos főszolgabíró és Éder János polg. isk. tanár, Sima Ferenczéi pedig dr. Filó Tihamér szentesi főjegyző és Tóth Kálmán tanácsnok voltak. A párbajban, melyre egy hírlapi czikk adott okot, mindkét fél sértetlen maradt.

— **Mátyás napja.** Kedden volt Mátyás napja, a kiről azt mondja a k zmondás, hogy jégtörő. Ezuttal azonban, úgy látszik, hogy inkább szilárdabbá tette a jeget, mert ugyancsak zuzmarás szakállal köszönt be.

— **Az se rossz.** A szegedi tanyai iskolában egy 14 éves fiu, Bitte Pál tanítót, mert ez megdorgálta, egy nagy bottal fejbe vágta, úgy, hogy Bite súlyosan megsérült.

A csongrádi keresztény gőzmalom évi jelentése.

A csongrádi keresztény gőzmalom részvény társaság mióta a Csatar, Major liga alól felszabadult az óta halad az igazi uton. Hogy pedig valahára tisztul a láthatár és a himbusi homály oszladozui kezd mire álljon itt az igazgatónak 1890 évről szerzett jelentése.

Társaságunk lefolyt 1890-ik évi üzleti forgalmáról és az üzlet tiszta jövedelméről a részvényesekkel közölt zármérleg, megnyugtató és biztató felvilágosítást ad.

Mert igazolja: hogy forgalmunk és tiszta övedelmünk növekedik, hogy a mult hibás gazdálkodása által teremtett adósságok gondosan megtakarított jövedelmünk-ből évről-évre törlesztetnek.

Az 1889. évben eredményezett tiszta jövedelmet, a mult évi már jóval felülhaladól 10468 frt 70 krt képvisel, régi adósságaink pedig már eddig is közel 10000 frt erejéig tőkében örlesztést nyervén, ha tekintjük, hogy az el dásra szánt gabna és faárunknak 25000 frt értéket meghaladó árából a közel jövő hónapokban ismét nagyobb törlesztéseket fogunk teüni; a tavasz megnyiltával, a multból átkos örökségként reánk hagyott közel 46000 frt adósságot 30000 frtig leapasztani képesek leszünk. — Joggal és bizvást remélhető tehát, hogy nemsokára befog következni az idő, midőn társaságunk vagyona a multból ránehezedett adósságok nyomasztósúlyától megszabadul, — ha az általunk megkezdett takarékos és becsületes vagyongezelés rendszere tovább is fenntartatik.

Üzleti tiszta jövedelmünk a 10000 forintot meghaladván, választmányunk a felügvelő bizottság jóváhagyása mellett a tiszta jövedelem felosztására nézve azon javaslatot teszi a tisztelt közgyűlésnek, miszerint a tiszta jövedelemből részvényenként 3 frt osztalék fizetessék minden egyes részvény után, a fennmaradt felesleg pedig a régi adósságok törlesztésére fordíttassék.

Eme határozat hozatalára ama kettős cél vezette választmányunkat, hogy a tiszta jövedelemjótékonyágát a részvényes nemcsak azáltal érezze, miszerint a társasági vagyona nehezedő adósságok törlesztést nyernek, de azáltal is, hogy a részvénytőkéje után elvégre osztalékban részesíttessék.

Ha törvénykezésünk gyorsabb menetű lenne, ha Major István folytonos felebbezései az ellene folyamatban levő fenyítő vizsgálatot nem hátráztatták volna és elérhettünk volna már ahhoz ezideig: hogy ítéletét meghozván a tekintetes kir.fenyítőörvény-szé, több ezer forintnyi követelésünket, pénzünket, melyet nevezett Major István jogtalanul magához vett és magánál tart, tőle a lefolyt évben már behajthattuk volna: vagyoni helyzetünk a lefolyt évben még erősebb javulást nyert volna.

Hiszem azonban, hogy végre is kifogy majd Csátár ur, malmunk ügyének legnagyobb jóakarója, Major Istvánnak pátronusa, — az apellátákból és jogos követelésünk érvényesítésének minden akadálya megfog szünni.

Ezek részletes felsorolása után kérem a tisztelt közgyűlést, miszerint jelentésemet a bemutatott zármérleg és zárszámadást a felügyelőbizottság jelentése kapcsában tárgyalás alá venni, övedelem felosa jztási tervét elfogadni és részünkre a felmentvényt megadni sziveskednék.

Állandó tisztelettel lévén a tisztelt közgyűlésnek

Csongrád, 1891. évi február hó 26-án.

Az igazgatóság nevében

Nagy Pál Imre
igazgató.

Irodalom.

A magyar nép könyvesháza. E czim alatt közelebb L a u f f e r Vilmos budapesti könyvkiadó kiadásában egy hasznos vállalat indult meg, melyre különösen felhívjuk a lelkészek, tanítók s a nép minden igaz barátjának figyelmét. Az első füzet Nagy Istvántól „Téli estékre” czimen 11 elbeszélést tartalmaz s ez elbeszélések mindegyike egy-egy eszmét vet fel s beszéltet meg a lelkész és tanító hozzájárulásával, mely eszmék megvalósulása népünk jólétét lenne hivatva előmozdítani. Felvannak vetve a községi segély-egyletek, a községi magtárak, a falusi olvasó-egyletek, a hisdedóvók felállításának szükségessége; a gépek használata, a fatenyésztés, a méhésztés s a selyemtenyésztés hasznos volta, az ipari és kereskedelmi növények termelésének előnyössége stb. A mellett, hogy az eszme megvalósítására buzdítanak a különben is mulattató olvasmányok, az irány is meg van jelölve, hogyan lehetne az eszmét megvalósítani. Az elbeszélésekben a nép észjárása oly hiven van visszaadva, hogy bizonyára sok haszonnal s kedvvel fogja olvasni népünk. A falusi olvasó körök, népkönyvtárak egyikéből sem szabadna hiányoznia, azért ajánljuk pártolásra e szép irányu vállalatot. Tartalma: Krajczárból lesz a forint — Segíts magadon s az Isten is megsegít. — Többet észszel mind erővel. — Mit tegyünk. — Saját kárán tanul az ember. — Azok a régi jó idők — Az elásott kincsek. — Miből csináljunk pénzt. — A jó pap holtig tanul. Me — legdrágább kincs. Mit olvassunk? — A greudelhető a kiadónál Budapesten, Ujvilág-utca 14. szám. — Ára 24 kr.

Kétezer éves képek vannak ez idő szerint a fővárosi múcsarnokban kiállítva, melyek Egyiptomból a mai F á j j u m b ó l származnak s a művelt világ közbámulatának képezik a tárgyát. E képekről kitünő tanulmányt irt dr. Nyári Sándor a régészeti irodalomnak e kiváló művelője a „K é p e s C s a l á d i L a p o k” legutóbbi számában, amelyben e tanulmányon kívül Jókai Mór, Tábori Róbert (Tolstoi), dr. Várady Antal, báró Horváth Miklós, Palágyi Lajos műveiben gyönyörködhetik az olvasó. Dr. Nyári Sándor ismertető cikkére olvasóink figyelmét ezennel felhívjuk.

CSARNOK.

A várhát domb.

— Novella. —

Blázsik Mihálytól.

— Folytatás. —

Egy év mult már, de a „Várhát domb” kastélya tornyán csak ott leng a gyászlobogó.

De mily változás, az akkori östermetű Lenke helyett, deli természetű hölgyet látunk a kastély kapuján kilovagolni, ki csengő szóval oszt parancsot szolgálainak.

Szük, testhez simuló lovagló ruha fedi természetét s kezében ijjal — úgy látzik vadászni indul.

— Fekete szőrű arabs mén szeli vele könnyedén az üde levegőt.

Megveregeti lova nyakát bársony kezével s az, mintha tudná megáll s urnője felemeli ijját, a hur elpattant, a levegőből gyönyörű sólyom hull lábai elé.

— Té itt, Dezső!

S néma lett mindkettő, csak a szem beszélt tovább, mely a boldogság könnyeit hullatá s csak a keblek zajos dobogása törte fel a keletkezett csendet, míg a karok egymásba omoltak, míg a két ajk némán összeforrt.

Végre a lovak megszakitá a hallgatást s örömtől remegő hangon szól:

— Ugy-e megbocsájtasz, hogy ily későn váltottam be szaaam,

— Igen — szóla Lenke, s a meghötött békét ismét forró csókkal erősített meg.

Hagyjuk őket kissé egymás ölelő karjai közt pihenni.

De vajjon ki ez az ismeretlen lovak, ki karjai közt tartja hullámzó keblü hősnőnkét?

Magas természetű fekete bársony öltözék borítja; sűrű göndör hajával kedélyesen mulat a lenge fuvalat s szabályos arczát a viszontlátás örömeinek édes pirja fedi, begár szemei mint gyémánt csillognak a szemlélőre s perge, gesztenyeszínü bajsza még kedvesbé teszi arczát.

Odalán kard függ s a markolaton: V. D. betűk láthatók, nemesi czimerrel fellettük.

— Dezső! Dezső!

— Már majd megölt a bánat, de hittem neked s nem tudtam azt elhítenni magammal, hogy a Várnayak ereiben szótágadó vér folyna!

— Bocsáss meg érte Lenkém, nem mintha elfeledtelek volna — óh! nem, — de hogy is feledhetném el ama kedves perczeket, midőn még mindketten szívünkben hordtuk gyermekkori titkunkat s én bátor-talanul, félve vallottam be mennyire szeretlek s elcsattant az első ártatlan csók s megfogadtuk, hogy soha... soha nem feledjük egymást.

— Igaz... igaz... Dezső!

S midőn egy évvel előbb atyád temetésén meglátogattalak, mikor megújítottuk fogadásukat s én megígértem, sokszor meglátogatlak...

— Hányszor mentem már el azon cserje mellett sirva, a hol egykor mint gyermekek játszottunk — mond Lenke — midőn atyáddal meglátogattál bennünket.

— Nézd! nézd: még most is könnyet idéznek szemembe a gyermekkor édes emlékei.

S valóban mindkettő szemében megereedt a könnyzárpor s egymásra omolva sírárták a multak emlékeit.

— Ezért nem törte meg hát Lenkét a bánat keserősége, azért maradt hát viruló arca változatlanul.

Oh ti gyermeki évek mennyire is befolytok ti még a jövő boldogságára is.

Lenke és Dezső lovaikat a kastélynak fordítva meg s azok büszkén lépdeltek nemes terhök alatt, mintha tudták volna, hogy két vonzó szívet visznek hátukon oly közel jártak egymáshoz.

Felnyilt a kastély kapuja — s eltűntek szemünk elől a tágas udvarán.

Folyt. köv.

Vasuti menetrend.

I.

A vonat indul Csongrádról: délelőtt 9 órakor.

érkezik	Kun-Kis-Szállásra	9:52.
"	Félegyházára	10:29.
indul	Szeged felé	11:27.
"	Szegedre érke	12:57.
indul	Budapest felé	12:07.
"	Budapestre érke	2:19.

Csongrádról indul délut. 2 15.

érkezik	Kun-Kis-Szállásra	3:01.
"	Félegyházára	3:36.
indul	Szeged felé gyorsv.	4:01.
"	Szegedre érke	4:59.
indul	Szegedre helyi szem. v.	4:47.
"	Szegedre érke	6:37.
indul	Budapest felé	4:43.
"	Budapestre érke	8:30.

II.

A vonat indul Budapestről reg. 7:45.

	Félegyházára érke	11:22.
indul	Csongrád felé	12:15.
	K.-Kis-Szállásra érke.	12:48.
	Csongrádra érke	1:31.
indul	Szegedről	11:01.
	Félegyházára érke	2:—1.
	Csongrádra ind.	12:15.
	Csongrádra érke	1:31.

indul Budapestről d. u. 12:10.

érkezik	Félegyházára	4:42.
indul	Budapestről gy.v. d. u.	1:40.
érkezik	Félegyházára	4:—.
indul	Csongrád felé d. u.	4:55.
	K.-Kis-Szállásra érke	5:53.
	Csongrádra	6:18.
indul	Szegedről d. u.	3:—.
	Félegyházára érke	4:33.
indul	Csongrád felé	4:55.
	Csongrádra érke	6:18.

Felelős szerkesztő: SZILBER JÁNOS.

BOJNICZER JAKAB

fűszer-festék-rövidáru és mag-kereskedő
Csongrádon.

Felhívom az igen tisztelt gazda-közönség figyelmét elsőrendű

➔ kerti és gazdasági ➔

vetemény magvaimra

különösen takarmány, répa és valódi

francia luczernát

mely az állami magvizsgálóhivatal által arankamentesnek találtatott

a faj- és minőségért jótállok

Vendéglő átvétel.

Van szerencsém a nagy érdemű közönséget értesíteni, miszerint a

Szlávik János-féle

vendéglőt az összes berendezéssel együtt megvettem és ezt ápril hó 24-én

ünnepélyesen megnyitom.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve tisztelettel

DEUSCH BÉLA.